

ZÁKON

ze dne 29. června 2022,

kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Čl. I

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona č. 10/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 59/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 113/1997 Sb., zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 306/1997 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 238/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 437/2003 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 281/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 153/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 221/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 263/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 11/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 131/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 190/2016 Sb., zákona č. 24/2017 Sb., zákona č. 99/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 259/2017 Sb., zákona č. 310/2017 Sb., zákona č. 92/2018 Sb., zákona č. 32/2019 Sb., zákona č. 315/2019 Sb., zákona č. 255/2020 Sb., zákona č. 285/2020 Sb., zákona č. 540/2020 Sb. a zákona č. 286/2021 Sb., se mění takto:

1. Za § 7 se vkládají nové § 7a až 7c, které včetně nadpisu nad označením § 7a znějí:

„Sleva na pojistném

§ 7a

(1) Zaměstnavatel má nárok na slevu na pojistném za kalendářní měsíc za zaměstnance v pracovním nebo služebním poměru, který

- a) je starší 55 let,

- b) pečuje o dítě mladší 10 let, jehož je rodičem, nebo které má v péči nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu; za rozhodnutí příslušného orgánu se považuje rozhodnutí uvedené v § 7 odst. 10 zákona o státní sociální podpoře,
- c) pečuje o osobu blízkou mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu blízkou, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost); osoba blízká se posuzuje podle § 24 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění,
- d) se zároveň připravuje na budoucí povolání studiem; studium se posuzuje podle § 21 odst. 1 písm. a), § 22 a 23 zákona o důchodovém pojištění,
- e) v období 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, za který se sleva na pojistném uplatňuje, nastoupil jako uchazeč o zaměstnání na rekvalifikaci podle § 109 nebo 109a zákona o zaměstnanosti,
- f) je osobou se zdravotním postižením podle § 67 odst. 2 zákona o zaměstnanosti, nebo
- g) je mladší 21 let.

(2) Podmínkou nároku na slevu na pojistném je, že se zaměstnancem uvedeným v odstavci 1 písm. a) až f) je sjednána kratší pracovní nebo služební doba, než činí stanovená týdenní pracovní nebo služební doba, přičemž rozsah takto stanovené kratší pracovní nebo služební doby činí nejméně 8 hodin a nejvíce 30 hodin týdně. Vykonává-li zaměstnanec u téhož zaměstnavatele více zaměstnání v pracovním nebo služebním poměru, náleží sleva na pojistném jen z jednoho zaměstnání; limit počtu hodin podle věty první platí přitom pro všechna tato zaměstnání dohromady.

(3) Sleva na pojistném za zaměstnance nenáleží, pokud

- a) úhrn vyměřovacích základů zaměstnance ze všech zaměstnání vykonávaných v pracovním nebo služebním poměru u téhož zaměstnavatele za kalendářní měsíc je vyšší než 1,5násobek průměrné mzdy,
- b) úhrn vyměřovacích základů zaměstnance ze všech zaměstnání vykonávaných v pracovním nebo služebním poměru u téhož zaměstnavatele připadající na 1 hodinu z úhrnu odpracovaných hodin ze všech těchto zaměstnání v kalendářním měsíci je vyšší než 1,15 % průměrné mzdy,
- c) odpracovaná doba v pracovním nebo služebním poměru zaměstnance ze všech zaměstnání k témuž zaměstnavateli, včetně dob, které se považují za výkon práce nebo služby, překročí u téhož zaměstnavatele v kalendářním měsíci 138 hodin; pokud zaměstnanec nastoupil do zaměstnání v průběhu kalendářního měsíce, upraví se tento limit v poměru počtu kalendářních dnů trvání zaměstnání v kalendářním měsíci a počtu kalendářních dnů v kalendářním měsíci s tím, že výsledek se zaokrouhluje na celé hodiny směrem nahoru,
- d) zaměstnanec uvedený v odstavci 1 písm. f) je v pracovním poměru k zaměstnavateli, který je zaměstnavatelem uznaným za zaměstnavatele na chráněném trhu práce podle § 78 zákona o zaměstnanosti, pokud by slevu na pojistném uplatňoval tento zaměstnavatel, nebo
- e) je zaměstnanec uveden v měsíčním přehledu nákladů na náhrady mezd zaměstnanců pro uplatnění nároku na výplatu příspěvku v době částečné práce podle § 120e odst. 5 zákona o zaměstnanosti.

(4) Slevu na pojistném lze za kalendářní měsíc poskytnout za téhož zaměstnance pouze jednomu zaměstnavateli.

(5) Sleva na pojistném za zaměstnance náleží zaměstnavateli, jen pokud před uplatněním této slevy oznámil České správě sociálního zabezpečení záměr uplatňovat tuto slevu za tohoto zaměstnance; oznámením tohoto záměru se rozumí okamžik jeho doručení České správě sociálního zabezpečení. Záměr uplatňovat slevu na pojistném za jednotlivého zaměstnance

může zaměstnavatel oznámit nejdříve 1 měsíc přede dnem, od kterého bude slevu na pojistném za tohoto zaměstnance uplatňovat, ne však dříve než dnem podání oznámení o nástupu tohoto zaměstnance do zaměstnání podle zákona o nemocenském pojištění. Záměr uplatňovat slevu na pojistném za jednotlivého zaměstnance zaměstnavatel oznamuje nejpozději ve lhůtě pro podání přehledu podle § 9 odst. 2 za kalendářní měsíc, za který slevu na pojistném za tohoto zaměstnance uplatňuje. Jestliže má záměr za téhož zaměstnance uplatňovat slevu na pojistném více zaměstnavatelů, sleva na pojistném za tohoto zaměstnance náleží tomu zaměstnavateli, který oznámil České správě sociálního zabezpečení tento záměr jako první.

§ 7b

(1) Výše slevy na pojistném za kalendářní měsíc činí 5 % z úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců, na které je sleva uplatňována podle § 7a. Sleva na pojistném se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(2) Vykonává-li zaměstnanec u téhož zaměstnavatele více zaměstnání, zahrnuje se za tohoto zaměstnance do úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců podle odstavce 1 jen vyměřovací základ z toho zaměstnání, z něhož zaměstnavatel uplatňuje slevu.

(3) Je-li u zaměstnance splněno více důvodů pro uplatnění slevy na pojistném podle § 7a odst. 1, může zaměstnavatel uplatnit slevu na pojistném za jednotlivého zaměstnance v kalendářním měsíci jen jednou.

(4) Podmínky pro uplatnění slevy na pojistném musí být u zaměstnance, za kterého lze slevu na pojistném uplatnit, splněny po celou dobu trvání pracovního nebo služebního poměru v kalendářním měsíci.

§ 7c

(1) Slevu na pojistném za kalendářní měsíc uplatňuje zaměstnavatel na tiskopisu podle § 9 odst. 2. Slevu na pojistném odečte zaměstnavatel z částky pojistného stanoveného podle § 5a a § 7 odst. 1 písm. a) za tento kalendářní měsíc.

(2) Slevu na pojistném lze uplatnit jen do dne splatnosti pojistného za kalendářní měsíc, za který sleva na pojistném náleží.

(3) Byla-li z částky pojistného odečtena sleva na pojistném ve vyšší částce, než mohla být odečtena, považuje se částka, o kterou bylo pojistné takto zkráceno, za dluh na pojistném; byla-li z částky pojistného odečtena sleva na pojistném v nižší částce, než mohla být odečtena, nedoplatek na slevě na pojistném nevzniká.“.

2. V § 9 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Uplatňuje-li zaměstnavatel slevu na pojistném aspoň za jednoho zaměstnance, je povinen na tiskopisu podle odstavce 2 uvádět též počet zaměstnanců, za které mu sleva na pojistném náleží, úhrn vyměřovacích základů těchto zaměstnanců, částku slevy na pojistném a úhrn pojistného po snížení o uplatněnou slevu a údaje o jednotlivých zaměstnancích, za které slevu uplatňuje; těmito údaji se rozumí jméno a příjmení, rodné číslo a datum narození, vyměřovací základ zaměstnance ze zaměstnání, na které uplatňuje slevu na pojistném za tohoto zaměstnance, rozsah kratší pracovní nebo služební doby v tomto zaměstnání a důvod podle § 7a odst. 1, pro který zaměstnavatel uplatňuje slevu na pojistném.“.

3. V nadpisu § 22c se za slovo „účetních“ vkládají slova „a dalších“.
4. Na konci § 22c se doplňuje věta „To platí obdobně pro úschovu dokladů potřebných ke stanovení slevy na pojistném.“.
5. Za § 23b se vkládají nové § 23c až 23f, které včetně nadpisu nad označením § 23c znějí:

„Společná ustanovení ke slevám na pojistném

§ 23c

(1) Zaměstnanec, který sdělil zaměstnavateli údaje pro slevu na pojistném, poskytuje zaměstnavateli potřebnou součinnost spočívající v dokládání skutečnosti zakládající nárok zaměstnavatele na slevu na pojistném, s výjimkou dokládání údaje o věku zaměstnance.

(2) Pro účely slevy na pojistném zaměstnanec zaměstnavateli dokládá

- a) vztah k dítěti a věk dítěte rodným listem dítěte a v případě péče nahrazující péči rodičů rozhodnutím příslušného orgánu o svěření dítěte do péče nahrazující péči rodičů,
- b) péči o osobu blízkou závislou na pomoci jiné osoby potvrzením krajské pobočky Úřadu práce podle § 29 odst. 6 zákona o sociálních službách ne starším než 1 kalendářní měsíc a čestným prohlášením, že o tuto osobu pečuje,
- c) soustavnou přípravu na budoucí povolání studiem potvrzením příslušné školy, popřípadě též rozhodnutím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy vydaným podle § 85 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení o tom, že studium je postaveno na roveň studiu na školách v České republice,
- d) skutečnosti o rekvalifikaci potvrzením krajské pobočky Úřadu práce podle § 109b zákona o zaměstnanosti,
- e) zdravotní postižení způsobem podle § 67 odst. 5 zákona o zaměstnanosti.

(3) Uplatňuje-li zaměstnavatel slevu na pojistném za zaměstnance a informoval-li o tom zaměstnance podle § 23d odst. 2, je zaměstnanec povinen

- a) neprodleně zaměstnavateli sdělit, zda současně vykonává zaměstnání u jiného zaměstnavatele se sjednanou kratší pracovní nebo služební dobou v rozsahu stanoveném podle § 7a odst. 2 věty první,
- b) oznámit zaměstnavateli všechny změny, které mají vliv na uplatnění slevy na pojistném, s výjimkou údajů o věku zaměstnance a věku dítěte, a to do 8 kalendářních dnů ode dne, v němž tyto skutečnosti nastaly, a
- c) neprodleně na výzvu zaměstnavatele doložit skutečnosti potřebné pro uplatňování slevy na pojistném.

(4) Zaměstnanec pro účely slevy na pojistném nedokládá ty skutečnosti, které zaměstnavateli již doložil pro daňové nebo jiné účely.

(5) Pokud zaměstnanec sdělil zaměstnavateli nesprávné údaje pro uplatnění slevy na pojistném nebo neoznámil změny mající vliv na uplatnění slevy na pojistném a zaměstnavatel v důsledku toho odvedl pojistné snížené o slevu za zaměstnance, aniž byly důvody pro uplatnění této slevy, je zaměstnanec povinen uhradit zaměstnavateli penále, které zaměstnavatel zaplatil; podmínkou této povinnosti zaměstnance v případě neoznámení změn je, že byl informován zaměstnavatelem podle § 23d odst. 2 o uplatnění slevy na pojistném.

§ 23d

(1) Zaměstnavatel je povinen mít ve své evidenci o zaměstnancích, za které uplatňuje slevu na pojistném, tyto údaje a doklady:

- a) jméno a příjmení,
- b) důvod pro uplatnění slevy podle § 7a odst. 1,
- c) rozsah kratší pracovní nebo služební doby u jednotlivých zaměstnanců v tom zaměstnání, na které je sleva na pojistném uplatňována,
- d) věk dítěte podle rodného listu předloženého podle § 23c odst. 2 písm. a),
- e) doklady uvedené v § 23c odst. 2 písm. b) až e) a rozhodnutí příslušného orgánu uvedené v § 23c odst. 2 písm. a).

(2) Pokud zaměstnavatel oznámil záměr uplatňovat slevu na pojistném za zaměstnance, je povinen o tom písemně informovat zaměstnance před prvním uplatněním této slevy, a to včetně důvodu pro uplatnění slevy na pojistném. Zaměstnavatel v této informaci uvede skutečnost, která zakládá nárok uplatnění slevy na pojistném za tohoto zaměstnance, upozorní zaměstnance na jeho povinnosti související s dokládáním této skutečnosti a poučí ho o následcích neplnění povinností uvedených v § 23c odst. 2 a 3.

§ 23e

(1) Zaměstnavatel oznamuje České správě sociálního zabezpečení záměr uplatňovat slevu na pojistném za zaměstnance datovou zprávou podle § 123e odst. 1 písm. b) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení nebo na předepsaném tiskopise v elektronické podobě podle § 123e odst. 2 písm. a) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. V oznámení podle věty první uvede údaje podle § 23f odst. 3 písm. a) a b).

(2) Zaměstnavatel oznamuje České správě sociálního zabezpečení skončení uplatňování slevy na pojistném za zaměstnance datovou zprávou podle § 123e odst. 1 písm. b) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení nebo na předepsaném tiskopise v elektronické podobě podle § 123e odst. 2 písm. a) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, a to ve lhůtě 8 dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém slevu na pojistném za tohoto zaměstnance uplatnil naposledy; oznámení zaměstnavatele o skončení uplatňování slevy na pojistném za zaměstnance se zároveň považuje za zrušení záměru uplatňovat tuto slevu za tohoto zaměstnance. V tomto oznámení uvede údaje podle § 23f odst. 3 písm. a) a e). Při skončení zaměstnání zaměstnance se skončení uplatňování slevy na pojistném za tohoto zaměstnance neoznamuje.

§ 23f

(1) Česká správa sociálního zabezpečení sděluje zaměstnavateli na žádost v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup, zda je evidován záměr uplatňovat slevu na jednotlivého zaměstnance. Žádost zaměstnavatel podává datovou zprávou podle § 123e odst. 1 písm. b) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení nebo na předepsaném tiskopise v elektronické podobě podle § 123e odst. 2 písm. a) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Zjistí-li Česká správa sociálního zabezpečení, že již dříve záměr uplatnit slevu na pojistném za téhož zaměstnance uplatnil jako první jiný zaměstnavatel, elektronicky informuje o této skutečnosti neprodleně zaměstnavatele, který oznámil záměr uplatňovat slevu na pojistném za zaměstnance jako další v pořadí.

(2) Česká správa sociálního zabezpečení vede evidenci zaměstnavatelů, kteří ohlásili záměr uplatňovat slevu na pojistném jako první, a zaměstnanců, za které je tato sleva

uplatňována; tato evidence může být vedena v rámci registru pojištěnců a registru zaměstnavatelů.

(3) Evidence zaměstnanců, za které je uplatňována sleva na pojistném, obsahuje tyto údaje:

- a) jméno a příjmení zaměstnance, rodné číslo a datum narození,
- b) den, od kterého má zaměstnavatel záměr slevu na pojistném za tohoto zaměstnance uplatňovat,
- c) důvod pro uplatnění slevy podle § 7a odst. 1,
- d) rozsah kratší pracovní nebo služební doby u zaměstnance v tom zaměstnání, na které je sleva na pojistném uplatňována, a
- e) den, za který byla sleva na pojistném uplatněna naposledy.“.

6. V § 25a se text „[§ 7 odst. 1 písm. a)]“ nahrazuje slovy „ , a to s přihlédnutím k uplatněné slevě na pojistném, která odpovídá uhrazovanému plnění“.

7. V § 25d odst. 1 písm. g) se slovo „nebo“ zrušuje.

8. V § 25d se na konci písmene h) tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena i) až k), která znějí:

- „i) nevede ve své evidenci údaje a doklady pro uplatnění slevy na pojistném podle § 23d odst. 1,
- j) neinformuje zaměstnance o prvním uplatnění slevy na pojistném a o důvodu uplatnění slevy na pojistném podle § 23d odst. 2, nebo
- k) neoznámí České správě sociálního zabezpečení skončení uplatňování slevy na pojistném za zaměstnance nebo nesdělí údaje podle § 23e odst. 2.“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Sleva na pojistném podle zákona č. 589/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, náleží poprvé za kalendářní měsíc, v němž tento zákon nabyl účinnosti.

2. Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti se za období přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona stanoví podle zákona č. 589/1992 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

Čl. III

V § 11 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 590/1992 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb. a zákona č. 259/2017 Sb., se za slova „pro provádění sociálního

zabezpečení“ vkládají slova „ , pro kontrolu odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o zaměstnanosti

Čl. IV

V zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 367/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 1/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 437/2012 Sb., zákona č. 505/2012 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 306/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 101/2014 Sb., zákona č. 136/2014 Sb., zákona č. 219/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 84/2015 Sb., zákona č. 131/2015 Sb., zákona č. 203/2015 Sb., zákona č. 314/2015 Sb., zákona č. 317/2015 Sb., zákona č. 88/2016 Sb., zákona č. 137/2016 Sb., zákona č. 190/2016 Sb., zákona č. 24/2017 Sb., zákona č. 93/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 205/2017 Sb., zákona č. 206/2017 Sb., zákona č. 222/2017 Sb., zákona č. 327/2017 Sb., zákona č. 176/2019 Sb., zákona č. 210/2019 Sb., 277/2019 Sb., zákona č. 365/2019 Sb., zákona č. 33/2020 Sb., zákona č. 161/2020 Sb., zákona č. 285/2020 Sb., zákona č. 388/2020 Sb., zákona č. 248/2021 Sb., zákona č. 261/2021 Sb. a zákona č. 274/2021 Sb., se za § 109a vkládá nový § 109b, který zní:

„§ 109b

Pro účely slevy na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti krajská pobočka Úřadu práce vydá osobě na její žádost potvrzení, že jako uchazeč o zaměstnání nastoupila na rekvalifikaci podle § 109 nebo 109a, s uvedením dne, kdy na tuto rekvalifikaci nastoupila.“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o sociálních službách

Čl. V

V § 29 odst. 6 větě první zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění zákona č. 213/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 206/2009 Sb. a zákona č. 366/2011 Sb., se slova „a zaměstnanosti“ nahrazují slovy „ , zaměstnanosti a uplatnění slev na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti“.

ČÁST PÁTÁ
ÚČINNOST

Čl. VI

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem sedmého kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení.

Pekarová Adamová v.r.

Zeman v.r.

Fiala v.r.